

INTERRELIGIEUZE DIALOOG

BOEKBESPREKING 10 DECEMBER 2002

KUN Masters Spiritualiteit

College: God in de dialoog tussen de Abrahamitische Godsdiensten (RSB304)

Periode: Semester 1, blok I & II, studiejaar 2002-2003

Docent: Dr. Pim Valkenberg

Cathrien de Pater

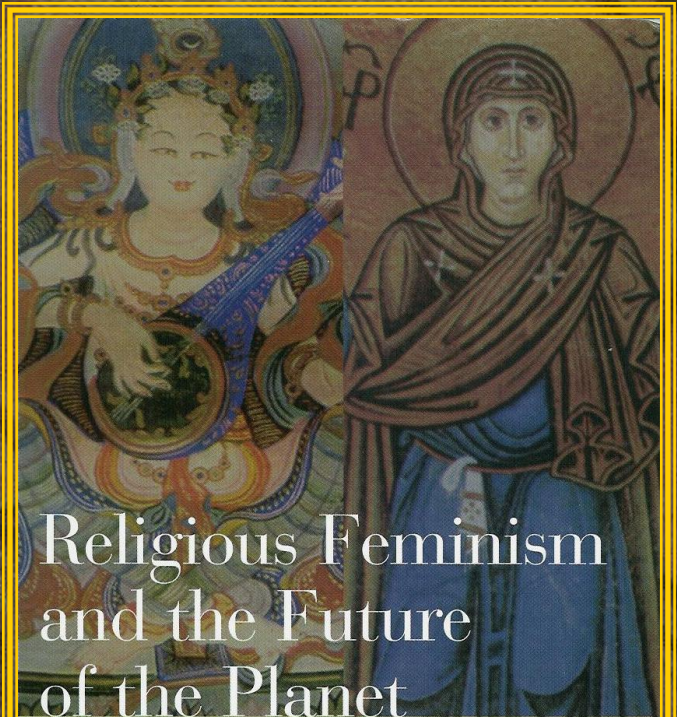
BOEK:

**Religious Feminism
and the Future of Our
Planet;
A Buddhist-Christian
Conversation.**

by

Rita M. Gross &

Rosemary Radford Ruether

**Religious Feminism
and the Future
of the Planet**

A Buddhist-Christian Conversation

*Rita M. Gross and
Rosemary Radford Ruether*

**2001, Continuum, New York,
ISBN 0-26401302-1**

INHOUD

- **Waarom dit onderwerp?**
- **De auteurs**
- **Het boek**
 - opbouw
 - beschrijving
- **Wat vind ik zelf van dit boek?**
- **Discussie**

Waarom dit onderwerp?

- **Spiritualiteit, Religie en Ecologie**
- **Interreligieuze dialoog over ecologie en milieu**
- **Feminisme**

De auteurs (1): Rita Gross

- **Luthers; Joods; Boeddhist (Vajrayana)**
- **Studie: Comparative Religion (o.a. bij Mircea Eliade);**
- **v.a. 1973: docent in Eau Claire State University;**
- **Proefschrift: rol van vrouwen in religies, m.n. Zuid-Azië (1975) → boeddhisme en feminisme;**
- **Bekendste publicaties:**
 - **‘Buddhism after Patriarchy’ (1993)**
 - **‘Soaring and Settling: Buddhist perspectives on Contemporary Social and Religious Issues’(1998)**

De auteurs (2): Rosemary Radford Ruether

- **Katholiek (liberale orientatie)**
- **Studie: Antieke beschaving, godsdiensthistorie, theologie**
- **Proefschrift (1965): Klassieken en Kerkvaders**
- **Civil Rights & Vredesbewegingen; v.a. 1968 ook feminisme**
- **Publicaties: veel, o.a.:**
 - **1972: Liberation theology: Human Hope Confronts Christian History and American Power**
 - **1974: Faith and Fratricide: Theological Roots of Anti-Semitism**
 - **1975: New Woman, New Earth: Sexist Ideologies and Human Liberation**
 - **1989 (+ Herman Ruether): The wrath of Jonah: The Crisis of Religious Nationalism in the Israeli-Palestinian conflict**
 - **1992: Gaia and God**
 - **1995: At Home with the World (& Thomas Merton, corr. 1966-67)**
- **Dialogen: Joods-Christelijke, Islam-Christelijke, Buddhisme-Christendom**

International Buddhist-Christian Theological Encounter

- **John Cobb & Masao Abe**
- **ca. 1992: 1e bijeenkomst**
- **1994, Chicago: 2e bijeenkomst Parlement van Wereldreligies (1e: 1893).**
 - → **Global Ethic**
- **1999, Kaapstad: 3e bijeenkomst Parlement van Wereldreligies**
- **2004: volgende Parlement**
- **1999, Grailville, Ohio: workshop Buddhist-Christian-feminist dialogue -> dit boek.**

International Buddhist-Christian Theological Encounter – werkwijze:

- **parallele thema's:**
 - **Laatste werkelijkheid;**
 - **God of Nirvana;**
 - **Materiële bestaan: Schepping of Maya;**
 - **Transformatieve Pad: Bekering of Verlichting;**
 - **de Stichter: de Boeddha of Christus;**
 - **Religieuze gemeenschap: Kerk of Sangha.**
- **Nieuwe fase: meer op 'social justice' issues**
 1. **ecologie (mileu en natuur)!**
 2. **oorlog en vrede**
 3. **armoede en economische rechtvaardigheid (aug. 2000)**

Opbouw van het boek

- **Introductie: Dialoog over een dialoog**
- I. Levensverhalen**
- II. Waar loop ik het meest tegenaan in mijn traditie?**
- III. Wat ervaar ik als het meest bevrijdende in mijn traditie?**
- IV. Wat inspireert mij het meest vanuit de traditie van de ander?**
- V. Religieus feminisme en de toekomst van de planeet**

Inleiding: Dialoog over de dialoog

- Wat is interreligieuze dialoog?
- Wat is het doel van interreligieuze uitwisseling?
- Waar gaat het *niet* om in een interreligieuze uitwisseling?
- (last but not least): Hoe zit het met culturele relativering, vooral m.b.t. seksisme en onderdrukking van vrouwen?

Religious feminism and the future of our planet

- **Rosemary: Christian Resources for Ecological Sustainability:**
 - Lynn White (1967) “The Historical Roots of Our Ecological Crisis”;
 - Mens & scheping eenheid in Christus in Griekse, vroegchristelijke en Middeleeuwse denken;
 - Christelijk ascetisme: balans & matigheid, geen afwijzing van het aardse;
 - Thomas Berry: *Dream of the Earth* (1988), *the Universe Story* (1991), *the Great Work* (1999);
 - Sally McFague: *gemeenschap als lichaam van God*
 - *Sisters of Earth* (1994, VS);
 - *Genesis Farm* - Sr. Miriam Therese McGinnis: “Re-inhabiting”;
 - *Gaia and God: Covenant en Sacrament*;
 - *Harvard: Religion and Ecology*
 - *Global Ethic*.

Rita: Duurzaamheid en spirituele discipline

- Begeerte is grondoorzaak voor milieudegradatie;
- Boeddhisme ligt niet ten grondslag aan milieudegradatie (maar het Westen).
- Boeddhistische milieu-ethiek -> Leefstijl <-> consumentisme
- Interdependence: 'web of life'
- Beperking menselijke reproductie!
- 4 Edele Waarheden toepasbaar op ecologische wereldvisie:
trishna = 'craving' ← onwetendheid ← *anatman* = interdependentie

Wat vind ik zelf van dit boek?

- **Sterke kanten:**
 - Goede vorm van dialoog, gebaseerd op duidelijke uitgangspunten
 - Aantal kernovereenkomsten en –verschillen tussen Christendom-Boedhisme belicht;
 - Ecologie en feminisme spreken mij aan;
 - Gross & Ruether: Twee ‘grootheden’ bij elkaar;
 - Veel info om op door te gaan.
- **Zwakke kanten:**
 - Teveel feminisme, te weinig ecologie;
 - Te Amerikaans;
 - Auteurs zijn te ‘lief’ voor elkaar;
 - Hoe representatief zijn ze voor hun traditie?

Discussie

- **Wat zijn de overeenkomsten tussen de Boeddhistisch-Christelijke dialoog en dialogen tussen monotheïstische tradities?**
- **Verschillen?**
- **Belang van Boeddhistisch-Christelijke dialoog?**

Conclusie

Het 'succes' van een dialoog wordt niet zozeer door de (theologische) inhoud bepaald als wel door 'secundaire' agendapunten (respect; politieke, historische en maatschappelijke aspecten)

Waar loop ik het meest tegen aan in mijn traditie?

- *Rita*: Waar zijn de vrouwelijke leraren in het Boeddhisme?
- *Rosemary*: Onderdrukkende aspecten van het Christendom:
 - ‘naar God geschapen’ (antropologie, Godsleer, Christologie, kerkleer);
 - ‘als laatste geschapen, als eerste gezondigd’ (genadeleer)

The background is a composite image. On the left, there is a colorful, stylized figure with a blue face and a white body, possibly a Buddhist deity or a person in a meditative state. On the right, there is a more traditional, monochromatic image of a woman in a blue and brown robe, possibly a Christian figure like the Virgin Mary, with a halo around her head.

Wat is het meest bevrijdende van mijn traditie?

- *Rita*: Stilte (meditatie), contemplatie en de Dharma;
- *Rosemary*: Bevrijdende elementen in het Christendom
 - zijstromingen in het Christendom
 - bevrijdingstheologie, feministische theologie: godsbeeld, ecofeminisme

Wat inspireert mij het meest vanuit de traditie van de ander?

- *Rosemary:*
 - Co-dependent Arising;
 - Niet-Zelf;
 - ‘Ego’ loslaten;
 - Mindfulness & centreren
 - engaged Buddhism
- *Rita: De Profetische Stem*